

Fratri Ludonici Imolensis ex ordine minorum theologie professoris oratio in die sancti Stephani habita in cappella pape coram patrum senatu feliciter incipit.

Ecce ego mitto ad uos prophetas et sapientes et sribas et ex illis occideris et crucifigeris et ex eis flagellabitis in signis uestris. verba sunt redemptor nostri mathei. xxiii scripta et in prothomartiria Stephani solemnitate. hodie ab ecclesia introducta.

Celebrato namque die et solemniter peracto quo sanctissima mater et intemerata virgo mundi edidit salvatorem. Nunc prothomartiris Stephani veneranda nobis adest solemnitas. Reverendissimi P. et domini iur qui redemptoris nostri natalem diem data iam beatitudinis aramaleti celebravimus ad ferendam si opus erit morte et propius amore et gloria strenuissimi militis exemplo inflammemur accendamusque et id ipsum eo libentius facere parati simus quo domino iesu afferente intelligimus prophetas et sapientes atque sribas. hoc est homines divino spiritu afflatos celesti sapientia imbuitos et in ecclesiastica herchia edocendi officium habentes non modo dei permissione quinimo et voluntate et ordinatione accerrimis supplicationibus mortibus flagellis ac variis tormentorum generibus in hac vita esse deputatos. verum quia plurimi sunt et fuerunt qui ob hanc unam rem deum incusent et ipsius iustitiam in afflictionibus honorum omnino condemnent. Chi potissimum sunt qui perditissimis moribus suis remota omni molestiarum asperitate luxuriose ac delicate uiuere cupiunt. Statui impreseciarum de afflictionibus pressurisque honorum aliquid primo differere demumque ex collendus commendandusque sit prothomartyr Stephanus qui perfecedi

loc. 1234

huius vite molestias efficacissimam nobis prebuit exemplum
breui explicare. Recurram igitur ante aequaliter dicende mate-
rie initium sum am ut moris nostri est. & ut christianum de-
cer ad piam dei genitricem & matrem nostram indulgen-
tissimam fauoremque ipsius & presidium a quouis homi-
ne exoptandum supplex & humilis implorabo dices. ave. sc.

Vie enim inspecsis aut intellectis bonorum afflictio-
nibus & penis. de eterno patre & rerum omnium condito-
re deo. de quo ipius iustitia maledicendo querantur. iij. quia
cum arbitrii possum hoc uno fundamento quodque vano & in
utili moueri uidetur obseruandissimi patres. Nihil ut aiunt
indignus est. Nihil iniustius quam cum. qui careat culpa. pe-
na suppicio ne non carere. quia ubi non reperitur subesse cul-
pa. ibi ut iura uolunt nulla est imponenda pena. sola namque
culpa iure meritoque in penam est ordinanda lex deinde eten-
na Augusti. etiam teste peccatores dictat esse puniendos
bonos autem & iustos glorificandos. contra igitur eter-
nam legem ipse deus. qui est eterna lex faceret. si bonos et
iustos penit & suppliciis quowis modo afficiendo esse de-
cerneret. bis itaque argumentationibus maligni quidam as-
que peruersti homines. de se ipsis atque ingenio proprio nimi-
um presumentes. diuinam in rebus humanis providentiam
aut omnino negant. aut iniustum esse impudenter affirmant
quorum rationibus haud lano intellectu deductis que facis
le respondebimus. si catholicis sanctorum dictis paulum
intendemus. in his enim rebus in quibus non sparet diuina
iustitia salutaris est divina doctrina. Nulla unquam pena ne
sacri codices attestantur & theologorum omnium confir-
mat opinio. homini fuisse et inflictas. si aliqua non precessisset

culpa. **O**mnes enim qui in illo uno primo parente fuimus quando omnes ille unus corrupti qui per feminam lapsum est in peccatum. innumeris tunc penis & infinitis fere calamitatibus ita obnoxii facti sumus. ut ne quis uel brenimora in hac miseranda uita consistat. quin miseriis & afflictionibus plurimis. uariis undiqz periculis. & inopinatis semper subiaceat casibus. unde unusquisqz cum nascitur & hospitio huius mundi excipitur. initium sumit a lacrimis. anxietatesqz & procellas fluctuantis uite. quas homo ingreditur. in exordio statim suo ploratu & gemitu rudis adhuc anima testetur. **H**uius autem nostre nature conditor. qui hominem rectum creauit. cum sic uicqz deus uerus & iustus. numqz profecto in has miseras nos iplos deiecerisset. nisi nimis grande peccatum in homine primo de cuius stirpe omne genus hominum fuerat educendum precessisset. Preter hec autem mala huius uite que bonis malisqz communia esse uidentur. & que miseria mortalibus ob infelicissimam proboparentis nostri culpam indiscrete essent. habent etiam iusti proprios quosdaz labores. cruciatusqz nonnullos. maiore & mirabiliore gratia saluatoris eis inmissos. inmittit aliquando deus atrocissima flagella impiis & sceleraris hominibus post longam scelerum eorum impunitatem. ut in Antiocho & herode & aliis qz pluribus patuit. & hoc uel ad initium pene ostendendum. quatinus hic videatur quod in inferno sequetur iuxta illud duplii contritione concere eos. uel ad indicandam sue iusticie severitatem. quam multi quasi de impunitate securi. Uel nullam esse crediderunt. uel omnino contempterunt si nullum ergo peccatum nūc manifeste puniret deus qzqz multa

ultimo iudicio punienda reseruentur. nulla esse diuina prouidencia crederetur. in hoc autem genere flagelli presciti tam
tummo & adeo reprobati flagellantur. quorum vindicta
hic incipiet et usque ad extremam damnationem durabit scrip-
tura approbat que dicit ignis succensus est in furore meo
& ardebit usque ad inferni nouissima. Plerumque tamen et
ipsi boni cum malis etiam flagellantur quis in eternum mi-
nime puniatur. Et hoc ideo ut inquit Augustinus doctor
egregius quia boni damnabilibus impiorum hominum ui-
tus quod lepissime parcunt dum ab eis admonendis obivrga-
dis & corripiendis male dissimulant flagellantur enim si-
mul cum malis non quia simul agunt malaz uitam sed quod
simul amant temporalem uitam non quidem equaliter sed
tamen simul quam ipsi contemnere deberent malii ab eis
correpti atque correcti consequerent eternam Sic hely sum-
mus sacerdos qui ut scribitur in se bonus erat i celi
et fractis occubuit quia filios peccantes efficaciter non cor-
ripuit habent deinde boni & iusti alias causas quare tem-
poralibus negliguntur malis qui enim cecus a nativitate fu-
it id flagelli pro tempore habuit ad manifestandam filii
dei in eo liberando uitutem nec id iniuste quidem quia om-
nes nos in manu dei sicut lucuz in manu figuli. Nemo pre-
terea tam bonus est qui nihil peccet immo ut hyeronimus
ad oceani inquit res pene contra naturam est ut sine pec-
cato aliquis sit unde & Augustinus quoque ait quis ita ui-
uere se presumat ut dicatur deo dimittit nobis debita nostra
necessae non habeat Septies etiam in die cadit iustus ubi
hyeronimus vocabulum iusti non amittit qui semper per
penitenciam resurgit flagellar itaque deus bonos & iustos.
quos levibus etiam culpis pro fragilitate humana nides

esse implicitos] eosq; caducis ac mortalibus bonis corrūpi
 ac depravari nō finit. Pericula nāq; res est] hōi ad peccā
 dum prono & facili] coluerudo & iocunditas humanae ulce
 quo fit ut nisi quis ad cōditoris sui cognitionē plagi inter
 dā & vberibus exciteur humanis illecebris & suauitatib;
 mortiferis q̄ facile capiat. mala v̄o que hic p̄mūt terrenis
 fragilibusq; tēmpuis ad deū nos ire cōpellunt. Nisi enim
 Paulū stimul⁹ carnis assūtissimū fortasq; magnitudine & ex
 cellēcia reuelationū apud semetipm elatus] dei grām perdi
 disse. Cū uexamur ergo ac p̄mūr. quid h̄mus] & qd natu
 ra & ingenio p̄prio ualeamus facile dignoscimus. P̄ope
 rea Democritus ille] rex humanaq; cōtemptr. dicere sole
 bat. Nullua mibi uidei infelicitate eo cui nihil unq; enenit
 aduersi] nō licuit se expiri. Recce inq; deus cū bonis agit
 quos p̄ liberis habet] cū eis in hac fallaci uita cōmoratib;
 flagella sepius imittit & iniquoz; potestari eos aliquā tradit
 uel ad exercendā uirtutē uel ad tollendā siquā habet cor
 ruprelaz Israelicus nāq; populus om̄ipotenti deo peculia
 ris & dilectionis] idcirco ab Asyriis & babiloniis uexari ac
 dilacerari permisus est. ut ueratus dilaceratusq; factorez
 suū deū agnosceret] agnoscendo uero & amādo ab eius mā
 datis nō discederet. vnde & spūs sanctus in Deuteronomio
 populū suū p̄ Moylem sic alloquitur. Dominus deus tuus
 uerabit te & famē iniciet tibi & cognosceret in corde tuo si
 bñ custodieris precepta eius siue nō. Sed quid affictā aut
 flagellataz aliquā hebreorum gentem cōmemor. Nunquid
 nescimus christianū populu p̄cioso filii dei sanguine redēp
 tum] cotiens flagellis & persecutionibus gravissimis adeo
 fuisse examinatū cotiens maloz; potestari & impio diuina
 permissione eradicatū] cotiens percussum & obrituz. Omitto

nāc singula huiuscē nře religionis pſectiones. nam ab ea
quā iudei poste aqz xp̄s ascendit in celū inmaniter exercus
rūt. ubi stepbanus protbomartir lapidatus est. ubi iacobus
frater iohānis gladio trucidatus. ubi apostolus petrus ut
occideret inclusus est t p angelū liberatus. ubi fugati atqz
dispersi de bierosolimis fratres. qz rāz facūdus t rāta rez
verborūqz copia instrutus exister. ut decē illas cesarū pſe
cutiones. nepharias qdem t execrabilis ſufficienter enarrat.
ut tirannoſ t infestillimos xp̄iani nominis hostes cōme
moret. ut barbaroz oīm. qui xp̄ianam deuastarunt ecclēſi
am impetu t furorē explicet. t ne recētiora omittamus ut
inmūdillimi maumerbis t ſacrilegi hostis truculentā i nos
rabiem deploret. nā ſi ueteres ſcrutemur historias. qz unqz
tirannoſ fuit. qz qz crudelis t imanis. qui nobis tm iacture
fecerit. qui xp̄iane rei publice tm diſpendii atqz ruine intule
rit. quantū pfidus t borrendus maumerbes bac noſtra tē
peſtate fecit. hic regno alye nō cōtentus. nobilissimas euro
pe puincias inuafit. urbes magno impetu atqz furore ceſ
pit regna atqz impiaſ occupauit. iam capere eius furorem
iſuſe portus lictora puincie regna nō poſſunt. ubiqz xp̄ia
noz ſtrages fiunt. macranſ quafi pechodes innocui. qui nec
precio nec libidini turchoz ſunt apti. inmūdillime ſecte im
mo pfidiffime blaſphemie ſue trophēū ubiqz ponit hostiſ teſ
terrimus. templa redemptori nřo dicata polluit. aras euer
tit. nomen illud quod eſt ſup omne nomen a quo aliud ſub
celo non eſt datū boibus in quo ſaluos fieri credētes oport
eat. uidelicet nomen ielu xp̄i. ab hominandus homo. tota
die cōtemnit atqz blaſphemat & ne deinceps fit. qui hoc ſan
ctū nomen uel colat uel obſeruer. pueros ex parentib⁹ xp̄ia
niſ natos. Ritu maumerbano educandos in misericordiam

apud suos redigit servitatem. quid tuum postea. nam tantis
rerū incrementis elatus hostis neparius. italiā omnium
pūntiarū pulcherrimā. omni studio & uigilantia sibi subser-
gere curat. nauali pedestriqz bello qz sepiissime nos infestat
terminos nostros magno ausu intrat circū cursitat rapit ex-
terminat. & tanqz leo tremens deuorare nos tentat inhibet a
nelerqz. hec siquidē omnia qz qz propriis ut aiunt oculis cer-
namus iminentem tamē ruinam & extremam calamitez
nostram. cecitate quadā & amentia percuti. non cogitam⁹
non aduertimus. imo domesticis uitiis occupati. & lola ter-
renaz rex cupiditate alecti deū quotidiane magis ac magis
irritamus. & ut nos hostiā pūido pro nequitia. & prīnacia
nostra puniēdos tradat cōcicamus. nolit igit clementissime
deus noli pro meritis nostris maumebano nos furori cō-
mittere. noli populu tuū. pro quo dilectus filius tuus mori-
dignatus est. apud exterias natiōes. obprobrio sempiterno
afficere. noli banc sacrosanctam sedem. & omniū ecclēsiaz
electissimam matrem. apostolorum petri & pauli iam diu
sanguine consecratam. prophania & sacrilegis hominibus
illudendam deuastandamqz tradere. unanimes. concordes
acq pacificos. tua bonitate nos facias. & quicquid erro-
ris in nobis est. quicquid sceleris non tanqz iratus dominus
punias. sed ueluti benignus pater id castiges corrigas &
emendas. nō glorieſ deinceps hostis pūidus & barbarus
ille cruculentus quo p tuo flagello iam' diu es usus. & enim
pater filiu flagello r̄berat. deinde flagellū in ignē proicit
& filiu seruat. nos itaqz pinde ac filios tuos serues oram⁹
piecoqz hoc uno flagello aspo nimium & duro ut mitiore
nos castiges rogitam⁹. adimpleat id in nobis quod ante
p p̄p̄betam dixisti. visificabo in uirga iniquitates eoz & in

flagellis peccata eoz misericordiam autem meam nō dispergam ab eis. suam a nobis misericordiam deus non disperget viri christiani cum corrigendo & emendando nos punier. cum ea que immisser flagella. non puniendo tantum modo sed emendandi gratia tanque filius interrogabit. est enī pena prout sacris diuinisque litteris edocemur. vel ad punisendum tantum districto dei iudicio ordinata. vel ad malū aliquid excludendum aut bonum eliciendum divina quadā dispositione nobis inficta. hoc igitur inter bona & malos interest. quod mali qui deum nesciunt. in aduersis deo queruntur & murmurant. & dum divina iudicia sua temeritate condemnant. deteriores quotidianie in ipsis flagellis cruciatisbusque persistent boni vero animum a virtutis perfectione & fidei veritate propter aduersa nō auocant. quinimo in dolore & conflicatione sese magis corroborant. unde & apostolus paulus post naufragia. post flagella post carnis & corporis multa. & grauiā tormenta non uexari sed emendari se dicit in aduersis. ut dum granius affligitur uerius probaretur. quia scriptum est uala figuli probat forsan & homines iustos tentatio tribulationis. id autem in efficax & uanum est. quod falsi & temerarii calumniatores adducunt ubi aiunt. nullam penam homini. qui culpa careat. quouis modo esse infligendam. Respicit enim pena non solum precedentem culpam quam ordinat sed & bonum. quod inde deus elicit. Quicquid ergo mali fidelibus & piis hominibus in hac mortali uita acciderit. in bonum eis cooperabitur & salutem. alioquin apostolica uacare sententia. que diligentibus deum omnia in bonū copari proclamat quoniam igit in afflictō propriisque bonorū iustitia nō apareat. que dignitati meritorū absolute conueniat.

eadem tñ ibi est. que exigentie meritorum in respectu ad con-
 decentiam diuine bonitatis comparari possit. Unde et lex eterna
 na que ut hi etiam referebant dictat bonos in eterna vita es-
 se glorificandos. eamet dictat bonos esse hic temporaliter
 affligendos propter rationes iam adductas & causas interdum
 nobis ignoratas. est enim buissemus bonorum hominum af-
 flictio ut theologi asserunt ad diuine providentie legem quod
 maxime referenda. nam cum ex ordine diuinitus instituto &
 rebus creatis dato insima. queque in ipsum deum tanquam in supre-
 dum bonum per media sunt omnia reducenda ut in gratia dionisi. ad di-
 uinam prudenter puerit. infirmos oes atque ibecillos una cum
 aliis in hoc laborioso statu peregrinantes ad virtutem oī studio
 plectendā accēdere. optimo prefectorum hominum exemplo uolu-
 ti idoneo & sufficiēti medio pueriēdi in patriā anī infirmorum
 oculos proposito. non ab initio mudi. boni atque prefecti infi-
 suras & iniurias & graues ac multiformes infestationū pe-
 nas diu uerari & diuina quadam dispositōe quam sepissime exer-
 citati. p̄clarā virtutē suā in hoc maligno seculo probatissimā
 ostenderūt & sempiternū bñuiuēdi monumentū posteris oī
 bus reliquerūt. sic abel iustus quē ipius frat̄ occidit. p̄mis
 pacientie exemplū docuit. sic denique oes electi. q̄ xpi aduen-
 tū p̄cesserūt nā ueluti auxilium in fornace probati. etaz sibi quod aliis
 recte uixerūt sic deus & salvator n̄ iesus xps verus deus &
 boim prefectissim⁹ inter borredas iudeorum plectentes usque ad
 patibulum crucis pro humāni gñis salute uehemēter afflictus.
 sese exemplar oīm virtutū boībus prebuit imitandū. sic de-
 mus apostoli discipulique oes & innumerabiles martyres. qui
 dñs iesu magna fide & constāti anō coherentes deuictis iy-
 ranis. & oībus tormentorum generib⁹ superatis religionez xpi
 sanctissimam illustrarūt. & memorāda cōtemnende mortis

docimēta oī posteritati dimiserūt. in quo excellētissimo ge
nere quāta sit cōmendatōe t laude dign⁹ p̄bomarit stes
phanus ex hoc vno maxie colligimus patres amplissimi q̄a
cū furor iudeoz ab ipso religiōis n̄re principio in electissi
ma xp̄i mēbra seniret. tā stephanus ingēti an̄o. t incredis
bili uirtute unus inuēctus est. q̄ se iudaico furori audēter op
poneret. q̄ primus xp̄ianam t idē martirii gloria decoraret.
t ceteros ut id agerent inflāmarer. laudabile nanc⁹ t excel
lens est. gradū obtingisse martirii. sed omniū iudicio lauda
bilius t excellētius. inter martyres primā uincēdo meruit
se corona. iure ergo stephanus corona. uel coronatus dicit
ur pote q̄ post ducē suū. mortē primus omniū. invictissimo a
nimō prulerit uictricēq̄ martirii palmā ante alios reporta
uerit. t qui corona nō qdem muralē. qua Romani milites.
qui prius maz̄ cōscenderāt donabant. sed immarcescibilez
t incorruptā. in ecerna sibi uita cōparauerit. cuius laudib⁹
t preclarissimis uirtutib⁹. cū nullus sermo par eē possit. sac
erit mibi p̄temporis angustia t ingenii facultate. reliquis
beatissimi stephani uirtutibus ipresentiaq̄ om̄issis. glorio
sum eius certamē paucis explicare. cū enim stephanus les
uira sanctissimus diuina gracia t animi fortitudine plenus
post diligentissimā viduaz curam. post diuurnos assiduos
q̄ labores p̄ amplificāda christi religione suscep̄tos. post
figna t admiranda opa populo. pro dei. gloria ostensa. p̄
denicem cōfusamq̄ nequissimoz hominū. qui ex sinago
gis malignātimm. in eū cōsurexerant p̄tinaciā. in conciliū se
niz⁹. p̄bariseoz⁹ a maluolis vi t furore p̄ductus esset. tā
iōcūdo an̄o t bilari uultu p̄maximo fidei ardore succen
sus ibidem cōfistebat. ut luca teste idoneo referente. quo
quot aderāt in eū intuentes. faciem eius tanq̄ faciē angeli

videret. ea erat pudicitia et sanctitate stephani. ut in facie
 ipsius veneranda pulcritudo reluceceret angelica. accusat⁹
 itaq; corā sacerdotū principe q̄ r̄ba aduersus locū sancti⁹
 et legē dixerat. tāta facūdia. tāta r̄boꝝ et sententiaꝝ gravi
 tate. diuina interpretādo misteria. oīa que fibi obiecta fue
 rāt expurgavit. incredulitatēq; iudeorꝝ. imo p̄fidia et ima
 nitarē adeo cōstanter et seuere exprobrauit. ut miseri male
 factorꝝ suorꝝ cōlciū.cepto intrinsicus dolore. in iphis p̄cor
 diis inenarrabili tristitia cōsumarent. amara. n. semp̄ fue
 runt uictioſis boibus p̄ceptra iusticie. vñ tanq; canes rabidi
 dēribus in leuitā lancifilium stridēdebāt. ipse v̄o plenus spū
 sc̄o. intendens in celū ubi omnem spem suā locaterat uidit
 gloriam dei et ielum stantē ad extris virtutis dei. o glorioſissimū p̄bomarcirem. qui paulo aī agōnē. talem tanq;
 babere meruit uisionē. o dignissimū atlethā. cui aī adeptā
 uictoriā cōrigit suū videre ducē in celis penniter trium
 phantez. ex quo diuino inflamatns ardore mox aī ecce ri
 deo celos apertos. et ieluz stantē ad extris dei. hoc est ecce
 iam patefactā mihi video celestis regni gloriā. iam cerno
 dñm meū ielum in equalitate dei patris cōſistentez. et mihi
 preſidiū in agone p̄ximo pollicentez. tu ceci illi et amenes
 iudei aures obturāt tanq; blasphemantē audiuiſſent. facte q;
 tumultu. infano quodā furore debachati in stephanū irruſ
 unt. extra ciuitatē lapidib⁹ interimendū cōcitatissimo ipētu
 eiiciunt. et q̄ scelus hoc horrendū expediti⁹ agāt. opud ado
 leſcentē. cui nomen erat saulus uestes deponūt. quid plura
 lapidabant impii et cōſcelerati homines stephanū. nō qui
 dem blasphemū sed leuitā sanctissimū. lapidabant iuuenem.
 omni pudicitia et sanctimonia plenum. dulcissimum ielum.
 voce pia ſic alloquientem. dñe ielu accipe ſp̄citem meum.

Lapidabāt pāricide nepharii t̄ boies ingratissimi ɔcīnem
suū. quē p eoꝝ delictis obnoxie orantē & ne ranci pāricidii
debitas penas luerēt. flexo popl̄re supplicantē audiebāt ui
debātq; os celestissimū t̄ atrocissimū genus hoīm. vel poti
us oadmirandā stupendamq; p̄bomartiris caritatē. mag
nū nāq; caritatis inditū est inimicos diligere t̄ iniuriaruz
oblivisci. s̄ illud pfecto maius t̄ excellenti? inter ipsas du
re mortis angustias. nō cōrmetā ppria cogitare. sed p̄ in
ferentibus mortem tanq; bñficia ɔculerint. forti aīo suppli
care. quis ergo tam durus. t̄ cā ferrei pectoris est uiri xpia
ni. q̄s ad eo oīs pieratis exp̄rs. ut hoc uno die ad precipuā
quandā deuorōem habendā nō inflāmet. ut ad fidem t̄ pi
etatē nō erudiat. t̄ ad pferenda que cunq; acciderint mala
nō facile inducat. cū secū contēplando. oculo mēcis intue^c
iūuenē forma egregiū t̄ in florenti etate cōstitutū. pudicū
sanctū doctū. sapientē atq; oī uirtute preditū. lapidibus in
iectis t̄ crepitancib; undiq; laxis semilacerū. ad deuz de
missis genib; t̄ erectis in celū oculis p̄clamantez. t̄ p̄ his
qui cū lapidabāt hoc pacto obsecrantē dñe ne statuas illis
hoc peccatū. que verba amplissime caritatis t̄ pietatis ple
ne. cū fortissimus xp̄i artetha p̄culisset. pacto iam agonis
sui gloriose certamine. statiz obdormiuit in dño quia eius
sanctissima anima in abysso supne claritatis absorta. a dep
to fine cōquicuit. t̄ in corpus illud sanctissimū. quietē plac̄
ti soporis admisit. donec in nouissimo die cū gloria suscita
tū. sempiterno apud deū imortalitatis dono portat̄. ad lau
dem t̄ gloriam eius. qui magnus t̄ admirabilis in sanctis
omnib; ubiq; nūc & regnat trinus t̄ unus amen.

Ine. 1234